

DRUZINSKI PRIJATELJ

poučno · zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.
Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, števil. 3.
Poštno-hranilničnega računa števil. 864.139.

Razna pota.

Spisala Mária Potoška.

Na prijazno postajo B. na Notranjskem. pri-sopihal je ravno osebni vlak. Na peronu kolo-dvora, opazimo med drugimi potniki, tudi dve mladi deklici. Poslavljeni se ravno od dveh po-starnih ženic, ki so ju spremili na kolodvor, oči-vidno nju materi. Prva brhka, vesela deklica, je hitela k vlaku in priganjala drugo, ki je s sol-znimi očmi objela mamico v slovo:

„Hiti, hiti Nežika! Vlak ne bode naju čakal“.

Kmalu sta sedeli v kupeju tretjega razreda, stroj je zazvižgal, še en pogled in milirojstni kraj, izgnil je mladima potovalkama iz pred oči.

„Tako, še par ur in v Trstu bodeve“, de-jala je prva Dolarjeva Anica.

„Dal Bog da dobive kmalo dobri službi“, odvrne Nežika skrbno.

„Ah kaj, služba se bode že dobila, najprej si ogledave mesto, moja prijateljica Minka, mi je obljubila da me bode pričakovala na kolodvoru, ona je že dolgo v Trstu, lahko nama bode vse razkazala. Obljubila mi je tudi, da mi poišče službo. Jutri je itak nedelja, bode gotovo prosta.“

„Jaz pa pojdem k neki stari materini znanki, ter tam počakam da dobim službo“, pravi Nežika.

„K Dolenjki?“ prasha Anica.

„Da“, odgovori Nežika, „upam da mi poišče tudi službo, jako dobra žena je videti.“

O Vel. noči, ko je bila doma sem z njo go-vorila.

Med takimi in sličnimi pogovorili pridrdral je vlak na Tržaški kolodvor. Preseneteni sti zrli naši potovalki na vrvenje na kolodvoru.

„Tu je skoraj več ljudi, kakor ob nedeljah pred našo cerkvijo“, pripomni Nežika.

„Da bi le Minka prišla“, dostavi Anica“ sicer se ne veve kam obrniti. Ah, glej jo. — tam — je. Minka.“

Tudi Minka je znanki že opazila.

„Servus dekleti!“ ju pozdravi ter jima po vrsti stisne roko.

Anica sme tovarišico z komolcem:

„Glej jo, kako je fina, kakor kaka gospa“. Minka je bila danes res posebno nališpana, v glavi so se svetili razni glavniki in igle, vsak las je bil skodran tako da je bila v glavo podobna kakemu pudeljnu. Očividno se je hotela poslaviti pred to-varišicami. Oblastno je stopala z njima od kolodvora.

„Kam pa gremo sedaj?“ vpraša sledpjič Anico.

„Ne vem“, odvrne ta „kamor ti hočeš“.

„Dobro, le z menoj pojdite“, pravi Minka dalje.

Tu se obrne Nežika k nji: „Ti Minka, oprosti, ali morda veš kje stanuje Dolenjka? Jaz bi rada šla k nji.“

„K Dolenjki; kaj pa hočeš pri njej? vpraša Minka. „Mati so mi dejali, naj pri njej ostanem dokler ne dobim službe in tudi gospod župnik so mi svetovali naj grem k njej.“

„A, gospod župnik“, pravi zaničljivo Minka, „potem seveda, a kesala se bodeš, veruj mi, pri Dolenjki niti iz hiše ne bodeš smela sama, pri vsakem koraku bode za teboj, na kako zabavo niti misliti ne smeš ako greš tje. Ostani raje pri nas, jaz sem že preskrbela stanovanje za vaju, dokler ne dobita službe. Jutri pa je nedelja, pojdemo kam na ples.“

Prihodnja številka izide 10. junija

Toda Nežika se ni dala vrniti od svojega sklepa „Vsejedno poskuj-im“, pravi, „prosim Minka če bi mi hotela pokazati“.

„No, zakaj pa ne če po vsej sili hočeš tje, toda prosim vaju, ne kličita me Minka, to je preveč kmečko!“

„Kako pa?“ začudite se prijateljci.

„Mici, to je bolj nobel, bodeš videla jutri Anica, kamor pojdemo, me vse pozna, od vseh strani me kličejo: Micerl! Micerl!“, ponovi Anica, „počasi se bodem že privadila“ Med raznimi pogovori dospele so naše znanke bolj v središče mesta. Pred priprosto a snažno hišo se Mici vstavi ter pravi Nežiki:

„Tako sedaj smo tu, v tretjem nadstropju stanuje Dolenjka, najdeš jo lahko, me pa greve nekoliko po inestu. Če hočeš te pa jutri obiščeve.“

„Anica ostani še ti tu, da bodedo skupaj, prosi Nežika. Bilo ji je težko ločiti se od tovarišice.“

„Ne bodi neumna“ zavrne jo Mici, še tebi bode žal, da si šla sem. Pojdi Anica, sicer res še tebe zvabi v to gnezdo!

Tovarišice sežejo si še enkrat v roke.

„Z Bogom!“

„Na svidenje!“ (Dalje prih.)

Ubožec.

(Črtica).

„Mamica, draga mamica, kaj ne, da me ljubiš?“ slišal sem govoriti za seboj otroški glas nekega dne, ko sem pohajkoval brezposelno po tržaških ulicah. Ozrl sem se ter zagledal mlado gospo z dečkom, ki je mogel biti star kakih šest let. Ubožec je bil hrom; v eni roki je imel palico, na katero se je naslanjal pri hoji, z drugo pa se je držal materine roke. Ni bil lepega obličja, ali vendar se mi je prikupil, posebno zaradi svojih oči, ne toliko krasnih kolikor nedolžnih. Iz njegovih oči je odsevala še nepokvarjena nedolžnost. In nehotè sem se spomnil Gregorčičevih stihov:

„Pogled ti čist, okò mirnò,
v njem seva celo ti nebò“

Še enkrat sem se ozrl da bi si ogledal gospo, ki je vodila dečka. Bila je srednjih let, vsa oblečena v črno pa vendar jako elegantno. Kmalu sta me jela zanimati in začel sem stopati bolj počasi, dokler nisem bil za njima in sicer tako blizu, da sem lahko slišal njun pogovor.

„Da, ljubim te, dete zlato, ljubim te več nego vse na svetu. Vsak dan zahvaljujem Boga, da te imam.“

„Je li res, mamica, da me ljubiš? Oh kako si dobra! Mislil sem, da me morda nimaš več tako rada kot nekdanj, ker sem hrom. Ali tudi jaz

te ljubim, mamica, in te bodem ljubil vedno. Molil bodem k Bogu, naj te ohrani vedno zdravo in molil bodem tudi za očeta, da bi se vrnil kmalu. Veš mama, ko prideva domov, mi poveš zopet kaj o očetu, ki ga ni že toliko časa domov. Kaj ne, mama, da mi poveš, saj si tako dobra! Kmalu se gotovo vrne tudi papá; oh kako veselje bode pčtem! Črez toliko časa me bode zopet vzel na svoji koleni in me gugal, jaz pa se bodem smejal... Ah mamica, papá ne bode vesel, temveč žalosten, ko bode videl, da sem hrom. On misli gotovo da sem zdrav: pa saj mu poveš ti, da nisem kriv sam, temveč da sem padel po nesreči po stopnicah ter si tako zlomil nogo. Kaj ne, mamica, da mu poveš, saj si tako dobra!“

„Da, biser moj, ni treba se bati ne, povem mu že jaz, da nisi kriv ti.“

Te besede je govorila nekako trpko, in ko se je ozrla, videl sem solzo v njenih očeh. Sedaj mi je bilo vse jasno: Bila je oblečena črno gotovo zaradi smrti svojega soproga; ali deček ni vedel, da je oče mrtev, ker mu je gotovo mati rekla, da je odpotoval kam daleč.

„Da, da, poveš že ti očetu, saj si tako dobra... Veš mamica, oni dan, ko so pokopali Nac-kovo mater, mislil sem, kako slabo bi bilo zame, ako bi ti umrla. Šel bi tudi jaz, kakor oni deček, ki si mi pravila o njem tolikokrat, na tvoj grob ter bi ostal tam tako dolgo, dokler bi se me ne vsmilil Bogec in me poklical k sebi. Ah, pa saj ne umreš, mamica ne; ne smeš umreti.“

Prišli smo tako do cerkve sv. Antona Novega.

(Pride še)

Majnikov beg.

Z. M.

Cvetje majnik je potresal,
zemlji lice v smeh nabral,
pa poredno spet odplesal,
kot da je odsvatoval;

zemlja se je tolžila,
da ob letu spet prispe,
takrat boljše izrabila
bo dobrotljive roke!

I tvoj majnik je odevtel
prvikrat a zadnjikrat:
pridno ti je slavo pletel;

Toda čas, mladosti tat,
S Tvojo slavo je oletel:
reven kloniš smrti vrat —!

Delavec in njegovi prijatelji.

Kdor delavcem pomaga, je njihov prijatelj. Dosti ljudi je pa, ki bi lahko pomagali, a nočejo: Take je treba prepričati o njihovi dolžnosti do delavcev. Drugi so zopet delavcem prijazni in se zanje zanimajo, a ne vedo, kako jim pomagati. Takim treba pokazati, kako, kje, kdaj, zakaj in komu naj pomagajo. Ko bi se vsi ljudje dobro zavedali svojih dolžnosti in jih tudi izvrševali, bi svet dobil na mah drugo lice. Zato moramo vsi delovati na to da vlada med različnimi stanovi *soglasje*. To pa je le mogoče, če vsak izvršuje svoje dolžnosti. Kakor ima naše telo različne ude, ki imajo vsak svojo nalogo in svrhu, tako ima tudi človeška družba raznovrstne stanove, kateri se drug drugega podpirajo, in si tako zagotavljajo red in obstanek.

Če pogledamo malce v svet, bomo takoj zapazili, da ni žalibog povsod soglasja in reda. Tako ni še vse v redu razmerje med različnimi stanovi. Vzrokov je mnogo. Poiščimo vzroke, odstranimo jih in mir bo in red. Toda, kakor išče zdravnik večkrat za tonj vzrok kaki bolezni, a ga ne more najti, in če ga zasledí, ne more zadeti vedno pravega leka, tako se godi večkrat tudi onim, ki bi hoteli najti vzroke in leke boleznim človeške družbe. Kakor pa zdravnik opazuje bolnika in ga pridno izprašuje, tako mora tudi prijatelj človeške družbe opazovati posamezne stanove in pa tudi izpraševati, kar se mu zdi potrebno.

Mi se bomo z veseljem poprijeli posebno delavskega vprašanja, a pričakujemo, da nam bodo delavski krogi sami šli na roko, da nam delo olajšajo in pa rešitev povspešijo. Zato pozivlamo slovenske delavce in njihove prijatelje, da nam pismeno sprotijo kake misli, želje ali nasvete. Gotovo bomo vse pravično uvaževali in storili, kar se bo dalo. Prejalec smo že zaostali in sedaj je skrajni čas, da se laž začne v tem smislu.

Najvažnejše je, da se vsi delavci istega opravila med seboj spoznajo in *zdržijo* za skupno korist. Kako pogrešamo mi takega združnega življenja, take organizacije! Marsikdo še ne ume, kaj pomeni zadruga, v kateri se zbirajo ljudje istega stanu v svojo največjo korist in pomoč. Kjerkoli obstojajo zadruge, katere imajo dobro vodstvo in poštne člane, vspevajo kaj krasno. Prepričajmo se o potrebi in umestnosti zadrug ter začnimo zbirati se v taka društva, ker si zagotovimo obstanek in si olajšamo svoje stališče. Zadrug potrebujejo *km. tje*, in raznovrstni delavci, kakor *kamenarji, zidarji, mizarji, krojači, čevljarji, kovači, mornarji, ribiči, delavci v ladjetesalnica in tovarnah* i. t. d.; tudi *perice, cvetličarke, kruharice, mlekarice*

i. t. d. vsi potrebujejo, da se združijo v lastno obrambo.

Kadar je dosti ljudi zbranih v kakem društvu, imajo tudi njihove opravičene prošnje, želje ali zahteve, več moči in več uspeha. Upamo, da bodo posamezni stanovi radi vsprejeli te misli in se potrudili med svojci, da se res združijo in postanejo v vsakem oziru samostojni.

Poštene zadruge nas dovedejo do stalnega zaslužka, na trdna gmotna tla, katera nam omogoče samostojnost v narodnem oziru, da ne bomo prodajali svoje narodnosti za vsakdanji kruh. Ta samostojnost nam bo jamčila tudi pravo prosost za vršenje svojih verski dolžnosti. Da bi pač delavci sami spredvidili, kako potrebne so zadruge, to želimo iz srca, zraven pa jih opozarjamo, naj ravnajo previdno in naj se ne dajo zavesti od kakih brezverskih in brezvestnih kričarjev in sleparjev. Torej delavci pozor. Za sedaj prosim Vas, da se med seboj kaj pomenite in te ideje (misli) o zadrugah razširite, ker to bo najlepša priprava za nadaljno delovanje Na svidenje. Z Bogom.

(Ker je delavsko vprašanje dandanes tako važno, priporočam tudi naše Uredništvo, da se delavci in prijatelji delavcev res sprijaznijo s temi članki, in nam pridno pišejo o tem. Že obstoječih društev in zavodov ne bomo nikakor ovirovali v napredovanju, ker želimo sporazumno delovanje v blagor naroda. Pač pa želimo, da se *nedostatki* in *hibe* teh društev in zavodov *odstranijo*. Če se to zgodi, se združna moč ojači in omogoči pravi in pravični napredek. Opomba Ured.)

Gospodarske drobtine.

Cepljenje trtij v zeleno.

«Zeleno» cepljenje pa posebno dobro sponaša v južnih vinorodnih deželah. Na Niževavstrijskem in Moravskem ne daje to cepljenje *obrih* uspehov, ker cepiči ne dozoriijo in se vsled tega posušijo v hudi zimi.

V naših krajih se zasluži mnogo prednosti, pred drugimi načini cepljenja in zato se je tudi razširilo. Ko je mladika še zeljnata, imajo vse njene celice lastnost, da se raztezajo in množijo. Drugače je pri cepljenju *v les*. Tu se zamorejo množiti in raztezati le celice, ki se nahajajo v tako zvanem *«kambiju»*, to je snov, ki se nahaja med lesom in lubadom. Zato se v zeleno cepljena trta popolnoma zaraste. «V les» cepljena pa ostane na sredini nezaraščena. Ako se naselijo v ta nezarašči del trtne glive, začne trta hirati. Če pa cepimo trte *«v zeleno»*, se nam ni bati teh nedostatkov. Če hočemo imeti od zelenega cepljenja dobrih uspehov, držimo se sledečih pravil.

1) Cepite le krepke in močne trte. 2) Cepite v tihih, jasnih in gorkih vremenih. 3) Skrbite za

snago, in delo hitro izvršujte. 4) Nož ~~obrišite~~ za vsako rez; nož naj bo vedno svetel in oster. 5.) Cepiče jemajte od bujno rastočih in radovitnih trt. 6.) Cepiči naj imajo eno ali dve očesi. 7.) Na podlagi (divji trti) naj ostane listje nepoškodovano. 8.) Ne cepite prepozno k večjemu do 10. junija. 9.) Zareze delajte kratke in te naj bodo blizo očes. 10.) Za vezilo jemajte gumijeve trakove in ovite jih s cigaretnim papirjem. 11.) Ako se je cepič sprejel s podlago, pridno obirajte vse divje pognanke (mladike). 12.) Žlahtno mladiko pa pridno žveplajte, škropite in k kolu privezujte.

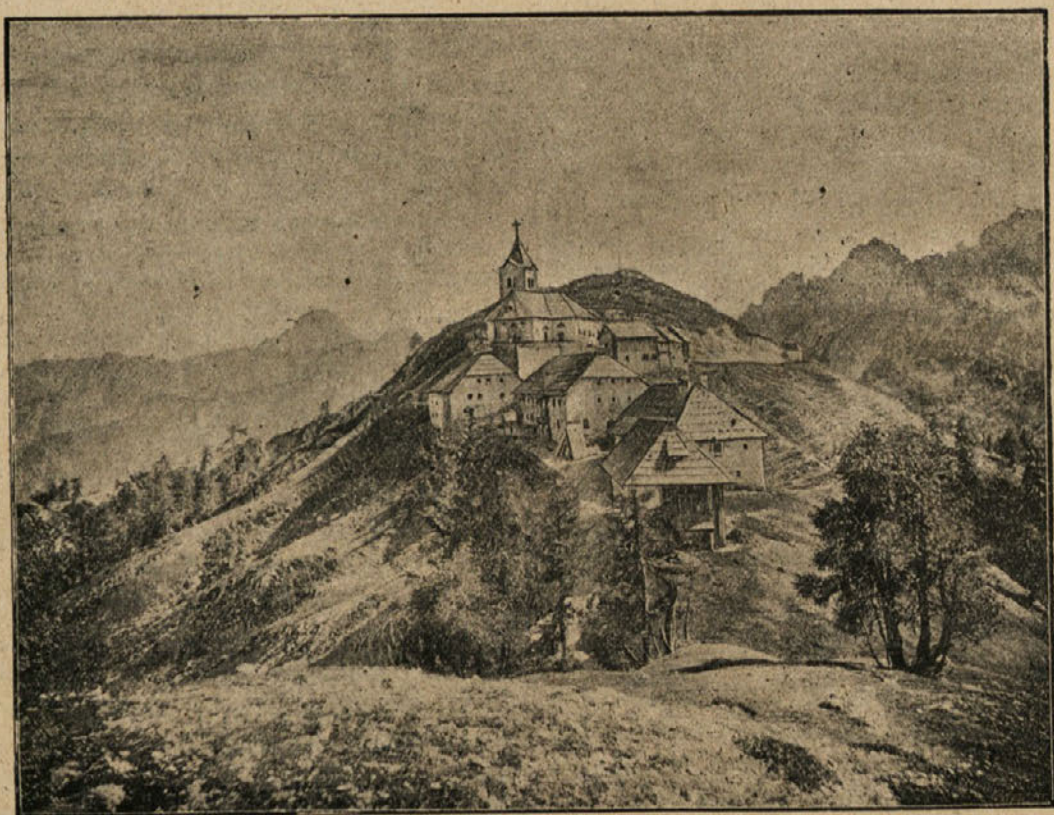
Kako povspešiti cvetenje in boljši razvoj grozdja?

Letos se nam je pokazalo mnogo zaroda. Tudi stare in ne cepljene trte nam obetajo veliko.

Nadalje prikrajšaj vse mladike, katere niso namenjene za prihodnje leto pri 4 ali 5 listom nad najnižjem grozdom. Dočim se morajo pustiti vsi oni pognanki ki so namenje za prihodnje leto, neprikrajšani Kar se izda za to čiščenje (mandanje), se pa prihrani na galici in žveplu, ker se teh sredstev manj porabi in delo preje konča. Pozneje je odstraniti tudi vse stranski izrastke ali zalistnike tako, da ostane eno oko na njih. Dobro je tudi vse zamotane grozde spraviti na prosto, da se lepše razvijajo in olajšujejo poznejšo trgatv.

Ako nam prikrajšani pognanki zopet poženejo moramo jih spet na istem mestu skrajšati.

Kdor bo le eno leto tako ravnal, ne bo nikdar več pustil tega važnega in koristnega dela.

Višarje na Koroškem.

Zraven lepega, suhega in gorkega vremena, je za hitro in enakomerno cvetenje grozdja važno, da trtno *mladiče očistimo* in grozde na zrak spravimo. Če so grozdi bolj na prostem, jih če belice in mrčesi, ki prenašajo prah iz cveta na cvet, lažje oplojujejo. (Ugodno vpliva na cvetenje tudi lahak veterček).

Da pride grozdje na jasno, treba je že pred cvetenjem odstraniti vse listje pod zadnjem grozdom. Ostati pa mora vse listje nad grozdom, ker daja grozdju živč in ga varuje pred solničnim prepekoma, toče i. t. d.

Domači zdravnik.

Nezavest ali omedlevica. Človek, kateri je gledal kako rano, ali se je ustrašil kake reči, postaja bled, pred očmi se mu zvrta in pade kakor mrtvouden na tla. V takem slučaju položi nezvestnika vodoravno na tla ali pa na posteljo, glavo njegovo pa, če mogoče še nižje kakor truplo. Ker leži glava nižje kakor srce, pride samo od sebe toliko krvi v možgane, kolikor je potrebuje, in nezvestnik se zopet zave. Nezvestniku odpri vso obleko, ki ovira dihanje; ako imaš pri roki „Hofmanovih“ kapljic, vlij nekaj teh kapljic na

robec in drži nezavestniku pod nos, obraz poskropi z mrzlo vodo. Čelo in sence pa drgni s kisom (octom) ali žganjem in potem ta mesta opihljavaj z robcem. Kadar se nezavestnik zave in se sklene po koncu, tedaj mu daj piti mrzle vode ali mrzlega vina; tudi črna kava je dobra; ako se primeri, da kdo pade v nezavest v zaduhlih prostorih, tedaj pa le na čisti zrak z njim. Nikdar pa ne pozabi, glavo nižje položiti, kakor ostalo truplo. Nezavestniku ne dovoli, kadar se zave, takoj vstati, ker nezavest se lahko povrne. — Pri vdarcih na glavo, n. pr. pri padcu iz višočine, nastanejo tudi omedlevice. Takega človeka je tudi treba tako položiti, kakor smo povedali zgoraj, le glavo mu je treba podložiti. In če bi začel pljuvati, položi ga na levo ali na desno stran, da izpljuvana jed ne pride iz požiralnika v sapnik, in se nezavestnik ne zaduši. Polagaj mu tudi mrzlih obkladkov na glavo in med tem pokliči hitro zdravnika.

Ščipanje po črevesih nastane pri različnih črevesnih bolečinah. Človeka te bolečine včasih tako hudo primejo, da se človek kar krči. Proti takim težavam in krčem pomorejo najbolj in najhitreje suhi, gorki obkladki, ki jih napravljamo s plevami ali z otrobi; tudi kamelični čaj svetujejo v takih slučajih in sicer več požirkov zaporedoma.

Bolniki dobijo od dolgega ležanja na hrbtu pogostoma skeleče rane: Da se teh ovarujejo, jim je treba včasih hrbet drgniti s *špiritom in limonovo vodo*. Tudi *kolodij* je dobro pounešati.

Kaj pravi politika ?

Avstrija. Pred binkoštnimi prazniki so glasovale delegacije v Budimpešti. Minister za zunanje zadeve grof Goluchowski je vedel v svojem govoru, da živimo v prijateljstvu z vsemi državami. Nenavadno ostro pa je spominjal Turčijo, naj se ne brani uvesti reform kakršne zahtevata Avstrija in Rusija. Poparila pa je delegate vladna zahteva, da ji dovolijo za vojne namene čez 700 milijonov kron. Vsakdo se je prašal, zakaj; ali preti Avstriji nevarnost, da se zaplete v kakšno vojsko, ker vlada kar nenadoma zahteva tako velikanske svote. Minister pa je odgovoril, da za sedaj ni nevarnosti, pripravljeni pa moramo biti vsaki trenutek, če nas kdo prisili k vojski. Rusko-japonska vojska pa kaže, v kake zadrege, lahko pride tudi velika država, če ni pripravljena. Tem ministrovim besedam pa je malokdo verjel. Pač pa so mnogi govorili, da pojde naša vojska na Balkan, utihniti pa nočejo tudi glasovi, dasi se je prijateljstvo med Avstrijo in Italijo ohladilo. Naj

bodi kakor hoče, vlada bo najbrže dobila zahtevane milijone za kanone in barke, davkoplačevalci pa bodo molče nosili to novo breme. — Ta teden se delegacije snidejo v Budimpešti. — Kdaj pa da se snide avstr. državni zbor, ni znano. Znabiti nikdar več! Škoda bi ga ne bilo!

Balkan. Odkar je vlada na srbskem prestolu kralj Peter, začelo se je obnašati na bolje ne le na Srbskem, ampak krenila je na druga pota splošna balkanska politika. Iznenadil je svet pred kratkim sestanek kralja Petra in bolgarskega kneza Ferdinanda. Brez hrupa in šuma sta se sešla. Po zabilo se je staro sovraštvo med brati, in sklenila se je tesnejša zveza v obrambo skupne domovine na kupčijsko-gospodarskem polju kakor v vojaškem oziru. Naj vzklije iz tega pobratimstva obilen blagoslov vsem Jugoslovanom!

Francoska. Sv. Oče je protestiral pri francoski in drugih katol. vladah proti obisku predsednika Loubeta pri ital. kralju v Rimu. Ker je prišla ena taka protestna nota v svet na način, ki je dosedaj nepojasnen in ker se je čutila franc. vlada po njej razžaljeno, odpotoval je iz Rima poslanik pri Vatikanu Nissard. Diplomatske zveze med sv. stolico in franc. vlada še niso popolnoma pretrgane in najbrže si Combes ne bo upal napeti strune do skrajnosti, ker to bi znalo imeti nedogledanih posledic. — Pri volitvi v proračunski odsek franc. komora je bila izvoljena večina protivladnih poslancev. To je dober udarec, ki ga je dobila Combesova vlada. Naj bi ji sledil kmalu še smrtni!

Italija. V Cérignoli so bili resni nemiri. Delavci so zahtevali 8 urni delavnik. Vlada je morala poslati vojaštvo, da vzpostavi red. — Bivšega ministra — tata Nasija še sedaj niso dobili. Med tem pa prihaja na dan, da ta mož ni bil osamljen pri svojem „rodoljubnem“ delovanju, ampak da je imel med uradniki še mnogo posnemovalcev.

Angleška hoče začeti s Tibetanci v srednji Aziji pravo vojsko.

Vojna. Vojna usoda je začela kazati Rusom prijaznejše lice. Kaže se, da vse dosedanje umikanje Rusov pred Japonci je bilo preračunjeno. Japonci, ki so se bližali že Liavjangu, kjer ima Kuropatkin zbrano vojsko, so se za elu umikati nazaj proti Fengvangčenu in Jalu. V Niučvang so se zopet povrnila številne ruske čete. Za hrbtom pa se Japoncem prikazujejo kozaki, ki podirajo mostove in bodo gotovo skušali, da otežijo dovažanje živeža. Japonska vojska je nekako obžaljena. Jako pa otežujejo v tem času vojne operacije deževna vremena, — Pred Port-Arturjem je zadela Japonci grozna nesreča. Potopila se jim je oklopnjača „Hatsuse“, ki je bila največja, naj-

hitrejša in najboljša japonska ladija. Zadela je na rusko mino. Potopila pa se je tudi križarica »Jošino«, ki je zadela ob neko drugo ladijo. Utonilo je okrog 900 ljudi. To vemo iz japonskih poročil. Drugi poročajo pa o že večjih zgubah na ladijah in ljudeh. — Zadnja poročila iz vojske govorijo o novih ruskih zmagah, a niso še potrjena. Govori se, da je general Stössel sijajno premagal sovražnika. Padlo da je mnogo tisoč ljudi. Vladivostoško brodovje pa da je zajelo tri nove vojne ladije, katere so Japonci kupili v južni Ameriki in ki so ravno splovile na Japonsko. — Novoimenovani poveljnik ruski admiral Skrijdlov je že prišel v Vladivostok. — Ruski car je obiskal te dni razna mesta iz katerih so odpotovali vojaki v vojsko. Car je navduševal čete na vojsko za čast domovine. Bil je povsod navdušeno sprejet. — V Kronstadtu so odkrili zaroto. Angleški in japonski zločinci so hoteli razstreliti v zrak vse arzenale in skladišča. V pravem času so jih zalotili.

Drobtine.

Budilka za slepce in gluhaneme. Nek ameriški gluhanemec je izumil uro-budilko za slepe in gluhaneme. Z elektriko in z mehaniko se da pač mnogo doseči. Ta budilka omogoči, da se celo slepci in gluhanemi zgodaj vstajajo, tem bolj pa moramo mi, ki smo zdravi vstajati rano, ker »rana ura, zlata ura« in »kdor zgodaj vstaja, mu kruha ostaja« pravita lepa slovenska pregovora.

Katerih živali ne smemo ubivati? Jež živi od miši, polžov in mnogih drugih živalic, ki so poljedelstvu škodljive. Pusti ga torej v miru. *Krastavica* uniči na uro 20–30 škodljivega mrčesa. Zato ne ubij je. *Krt* se ne dotakne rastlin, temveč se hrani le s črvi, gosenicami i. t. d. Imej z njim usmiljenje in zravnaj le potrpežljivo krtine. Ne ubivaj *ptičev*. Tako uče francoske šolske knjige.

Ta je bil mojstersk jezikoslovec. Kardinal Mezzofanti, ki je krasno govoril nad 50 jezikov, je doznal, da je na papeževem dvoru kaplan, ki govori nek poseben jezik. Ta jezik je v rabi le v nekaterih planinskih dolinah. Kaplan ni imel druge knjige v tem jeziku kakor sestrin molitvenik. Kardinal si je za dva dni izposodil molitvenik in v dveh dneh je sestavil celo *stornico* tega jezika. Ko je pet ali šestkrat govoril ta zanj novi jezik s kaplanom, ga je znal bolje kakor kaplan sam, ki je bil njegov učitelj.

Japonski zobozdravniki ne izdirajo zobov z jeklenim orodjem, temveč s palcem in kazalcem. Prvi poduk zato dobe, s tem da izdirajo majhne klinčke iz mehkega lesa, končajo pa poduk s tem,

da izdirajo s prstima žebelje iz močnega, trdega lesa. Nekateri zdravniki so tako spretni, da ti v minuti izderejo več zobov, ne da bi prstov izvlekli iz ust. (Ruski zobje pa so trdni. Op. Ur.)

Največje orglje na svetu so bile v teh dneh na rastavi v St Luis. Imajo 10.059 piščalk, 5 manualov in 140 donečih registrov. Nekatere piščalke so tako velike, da dva moža čisto laliko v njih stojita. Mehove (5) gibljeta dva motorja (gibača) po 10 konjskih sil. Orglje stanejo približno 100.000 dolarjev.

Razglednice s turškimi mošejami, turškimi ženami, s palačami in vrtovi sultana so na Turškem strogo prepovedane. Pri nas bi se moralo tudi bolj paziti na razglednice in marsikako zapleniti.

Kdor se boji vojaštva, naj se vzgleduje na nekem fantu v Hallu. Mladenec je bil na naboru. Ker ima skrivljeno nogo, ga niso potrdili. Zato je šel k zdravnikom, naj mu nogo zravnaajo. Okolo 50 kron, katere je težko prihranil, je žrtvoval za to nevarno operacijo, ki mu je povzročila mnogo strahovitih bolečin. Operacija se je srečno obnesla in mladenič upa, da bo do drugega nabora vse v redu, in da bo on *vojak*.

Iz slonovega življenja. V Londonu so nekaj ljudem kazali slona. Nek gledalec se je hotel z velikanom malce pošaliti, ter mu je pokazal jabeljko. Ko je slon stegnil rilec, da vzame lepi sad, je izprevidel, da se mož z njim šali, ker je ta jabeljko zopet skril. Slon je bil užaljen in se je nemo stisnil v kot. Oni človek pa je odšel in se vrnil čez nekaj trenutkov, seveda popolnoma pozabivši na šalo. Ko je tako stal in držal roke v žepu je prišel paznik (čuvar) živali in ga opozoril, naj se varuje pred slonom, kajti ta da ga name-rava kamenovati, ker da je že nagromadil mnogo kamenja in opeke. (? Ured.)

Med pticami največji je noj (štruc), kateri živi ob robu velikih puščav, zlasti v Afriki. Vzraste do 2½ metrov visok, in tehta toliko, kakor odrasel, krepak človek. Vkljub velikim perutnicam ne more v zrak vzleteti, z nogami pa beži, da ga dirjajoč konj težko doleti. Njegova jajca so ukusna jed, in tehtajo do 1½ kilg. Imenitno in zelo drago je nojevo *perje* — katero služi imovitnim gospam za odlicen kinc na klobuku. Noji se dajo tudi krotiti, da so enaki domači živini. V nekterih krajih jih redijo cele čede v ograjah, a peresa teh pitomnih nojev baje niso tako lepa, kakor divjih. Zamorcem v Afriki, pa tudi evropskim priselnikom služi lov na noje v posebno zabavo; nevarnost pri njem ni nobene. Lovci na brzonogih konjih jahajo za njimi, dokler utrujene dohitijo, in jih z batinami na tla pobijejo. Drugega orožja, pri tem lovu jim ni treba.

Muhe in mušice so zdaj v vročini zelo sitne, posebno kjer so mlake, močvirja in živinski hlevi. Ako te je ta stvarica ugriznila (ali pičila), si dotično mesto večkrat zaporedoma pomoči s *salmiakom*, kateri naj se nahaja v *ruski* hiši. Včasih je pik muh tudi *strupen*; tega strupa so se nalezle na mrhovini nepokopanih maček, krtov, podgan, miši i. t. d. Skrbite torej, da mrtva trupla živali hitro zagrebete, vzlasti v poletni vročini.

Kdor je petrolej razlil po tleh, odpravi duh in marogo tako: tri dele prahu iz ilovice naj primeša enemu delu ognje-kislega (kohlensauer) natrona, in potem malo vode. To zmes naj pomaže na mesto razlitega petroleja, in 6—8 ur potem je naroga izginila.

V mestih in na kmetih zdaj ljudje radi nosijo čevlje ali šolne iz *rumenega usnja*, katero noge ne stopli tako, ko črno. Take čevlje se najhitreje in najbolje osnaži s cunjjo, namočeno v *limonov sok*. Nazadnje pa se jih obriše z drugo suho cunjjo.

NOVICE.

Iz sv. Ivana. V zadnji številki smo naznanili, da bode veselica, ki jo priredi, naša dekleška „Marijina družba“ v barkovljanskem „Narodnem domu“ dne 29. maja. Sedaj javljamo, da smo jo morali odložiti za nekoliko časa, kjer je obolel tamošnji kaplan, ki vodi priprave za to veselico. Kedaj se bo vršila veselica, naznanimo pravočasno.

Razna pota se imenuje povest, ki smo jo začeli v današnji številki. Opozarjamo posebno slovenske mladenke, da jo pridno čitajo.

Dekani, 18. maja. Z našo Marijino družbo gre precej dobro. Shodi so dobro obiskovani. Pri majni pobožnosti je vsak večer polna cerkev. V nedeljo 15. maja so imeli tu navadni „veliki“ ples, Trobilo je nekaj domačih trobcev, plesali so pa sami tujei.

Domači se niso udeležili plesa razun enega moža. Živeli Marijini otroci! Ostudno je bilo večji del obnašanje in nečimerna noša prišlih tujih mladeničev in deklet. Mislite si takega razuzdanega mladeniča: klobuk mu sloni na levem ošesu kakor banditu iz Abruc, „čuf“ lasi mu strči izpod širokik krempelj klobuka misliš, da so rogovi; oči se strastno svetijo, iz ust pada kletvina za kletvino. Ah, mladenič ljubi, kako pokvarjen je tvoj okus; nisi več podoben krščanskemu mladeniču; da te srečam po noči na samem, bi se pač trikrat prekrižal! Dekleta so se tudi čisto pozno v noč vstavljale in se kakor nočne sove v temni noči, v „varni“ in „čisti“ družbi podale domov. Krščanska mati, če se ti kokoš zgubi, jo greš

skrbno iskat, za svoje dete pa se tako malo bri-gaš! — Stariši pazite na svojo mladino, posve-tite jo Bogu in Mariji: brez pomoči od zgoraj ne bote imeli dobrih otrok!

Sv. birma bo dne 11. junija na Plavju; dne 11. junija popoldne v Tinjanu; dne 12. v Ospu; 13. jun. v Predloki; 14. jun. v Kubeđu; 15. jun. v Movražu; 16. jun. v Sočergi; 20. jun. v Kopru; 22. jun. v Rižanu, 23. jun. v Dekanih; 25—26 jun. v Milju; 2—3 julija v Izoli.

Narod brez šole, je narod brez bodočnosti. Stariši pridno pošljite otroke v šolo. Žalibog v Trstu in v Istri imamo mi Slovenci še premalo šol. Z veseljem prinašamo, da se sedanji naš premil. škof zelo zanima za šolstvo in da ga povsod priporoča.

Potonuli japonski ladji „Hatsuse“ in „Jošimo“ sti za desetino znižali veljavo japonskega brodovja. Tako sodi nek strokovnjak.

Dijak utonil. Četrtošolec hrvaške gimnazije v Pazinu, Anton Korelić je 21. t. m. utonil v pazinski jami. Spolznil se je med kopanjem v globočino, a ker ni znal plavati ne on in ne njegovi tovariši, je utonil. Koliko pozornosti je treba imeti za mladino, da se ne ponesreči!

Gimnazijski ravnatelj velež. g. Kos nima gotovo ni najmanje krivde pri tej nesreči, ker vrši vestno in natančno ter po očetovsko svoje dolžnosti.

V Briksnu je postal škof preč. g. prelat Josip Dr. Altensveisel, profesor v Solnemgradu.

Dekanom kastavskega dekanata je imenovan mčg. Anton Ellner, novi župnik v Kastvu.

Otrok je zgorel. Prešlo sredo 18. t. m. se je na Dunaju 15 mesečno dete igralo z vžigalicami. Te so se vnele. Ogenj je prijel celo obleko, a nikogar ni bilo blizu, da bi dete plamenu otel. Pazite na otročiče.

V Št. Mihelu na Kranjskem je nastal velikansk požar, ki je upepelil od 80 hiš celih 72. Ubo-gi ljudje so brez strehe, zato jih priporočamo v podporo.

Kako umre nepošten človek? Na avstrijski meji pri Canzoi so našli pet mrličev. Ti ljudje so prenašali prepovedano blago čez mejo.

Po pomoti so pili solino kisline mesto žganja in se tako zastrupili. Ne samo protipostavno prevaženje, temveč tudi žganje na sebi samo je večkrat krivo grozne nesreče. Torej delajte pošteno, postavno in ne popivajte.

Skrivnosten uboj. Na Greti pri Trstu je dne 22. t. m. po noči neznanec vstrelil z revolverjem na Antona Lapan in ga ubil na licu mesta. Nesrečnik je zapustil žalujočo vdovo s štirimi otroci. Uvedla se je preiskava, a dosedaj ni mogla zaslediti še ničesa. Iskreno sožalje prizadeti družini.

Naše slike.

V prvi številki „Dr. Pr.“ smo prinesli naj-lepši kraj slovenski, „podobo raja“, otok bleški, katerega si je izbrala nebeška Kraljica, da revnim zemljanom deli posebne dobrote in milosti. V tej le številki pa vidimo slavno božjo pot na slovenskem Koroškem, sv. Višarje. Na praznik vnebohoda Gospodovega se je slovesno odprlo romanje na to svetišče. Bela snežena odeja je začela zapuščati to 1792 m. visoko goro, katera nam nudi krasen razgled.

Skrivalnica.

Doznali smo od več strani pismeno in ustno, da so se cenjeni čitatelji zelo zanimali za skrivalnico priobčeno v zadnji številki, zato pa se nadajamo, da jim vstrežemo tudi z današnjo skrivalnico, „Kje je tat tatinski?“ Le pridno sukajte in obračajte podobo gotovo dobite tata, morebiti še poprej, kakor oni stražar, kateri išče tata, kjer ga ni.

Kje je tat tatinstva?

Za kratek čas.

Zakaj? Zato. „Zakaj prihaja sedaj tako malo ljudi v gledališče?“

„Zato, ker je vstopnina tako draga.“

„Zakaj pa je vstopnina tako draga?“

„Zato, ker tako malo ljudi prihaja v gledališče.“

Otroški odgovor. O č e : (otroku, ki dolgo polegava) „Vstani in sramuj se ležati toliko časa – Otrok: „oče, smem li se sramovati tudi ležê? Potem pa že vstanem“

Potrpežljivost. V o d i t e l j t r g o v i n e (p o n u j a č u) : „Dvakrat sem Vam že povedal, da ne potrebujemo ničesa, zakaj ne odidete?“ – P o n u j a č (agent) : „Kako, pravite? Samega sebe se pač ne vržem iz hiše.“

Uganke.

Rešitec ugank priobčenih v 7. številki:

1) Bled — led; 2) tisočakov nič, pač pa mnogo smodnika in krogelj; 3) plešasta glava.

V skrivalnici ima gozdarjeva žena glavo skrito med zeliščem poleg leve gozdarjeve noge in vrata hleva so njen predpasnik.

Uganke in skrivalnico so prav rešili: Simon Ukmar železniški čuvaj v pokoju (vse), Kapus Gustav (prvo in skrivalnico, Micika Poš (prvo in drugo), Rudolf Gorjup na Viču (vse), Karolina Pečnik prvo, drugo in skrivalnico); Karl Trtnik, železniški čuvaj pri Sezani, nam je pa kot rešitev skrivalnice poslal te-le vrstice:

Gozdar je dobro pogodil
In ženo kar na glavo posadil,
In ker jo „srčno rad“ ima,
Ji vrata hleva za predpasnik da.

Nova uganika. (Ljudmila Pečnik)

Spređaj ima kaveljček,
Sedi ima žakeljček,
Zadaj pa srp ima
Kdo ga pozna!

Listnica upravnništva.

Vsem prijateljem, ki so nam pridobili novih naročnikov, izrekamo toplo zahvalo. Kdor širi list, koristi slov. narodu. Zato je umevno, če se za naš list tako vrlo zanimajo baš oni Slovenci in Slovenke, ki umevajo narodnost v pravem pomenu.

Listnica uredništva.

Joško: Mislim, da se boš potrudil v smislu mojega pisma. Da si mi zdrav! Veleč. g. I. G. v Trstu: Baš v najlepši priliki. Dr. Fr. Vr.: Men' vse eno je.... K. Grl. I. T.: Prosim ugodnega odgovora. Jacques: je Te salue. A. Č.: ж лаю адопова. Dr. V. v. k.: Poljski glasnik „Poslaniec“ izbaja mesečno v Krakovem, Kopernikova ulica 26. Vsak zvezek stane brez pošte le 4 vinarje. Mária Potoška: Hvala lepa. Priporočamo se i v naprej.

Vinko: Hvala Ti za poslano skladbo. Tvoje delo nam prav ugaja in skušali je bomo na vsak način obelodaniti. Le tako naprej! V svetogorskem zapisniku ptujcev sem bral te dni Tvoje ime. Iv. V. v Pulju. Pride že na vrsto. A. T. v Grahovem: želim Ti vse najboljše v novem kraju. I. Č. v K. Vi bodete gotovo kaj storili, ker sem vam tako hitro rešil r.